

Недко Крумов, Държавна агенция “Национална сигурност”. Доклад за ролята на дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС в противодействието срещу изпирането на пари

Дирекция „Финансово разузнаване“ (ДФР) на ДАНС е една от институциите, призвани да се борят с изпирането на пари и финансирането на тероризъм. При изпълнение на своите функции ДФР си сътрудничи с останалите държавни институции (полиция, следствие и прокуратура), неправителствени организации и медиите. За по-доброто сътрудничество между горепосочените организации е необходимо да се изясни структурата на ДФР на ДАНС. Тук е важно да се подчертае, че ДФР е централна административна единица, която получава, съхранява, анализира и разкрива информация, която се отнася до изпирането на пари. ДФР не може да се самосезира, като оперативни преписки се образуват на база получените доклади за съмнителни операции от изрично изброени категории задължени лица по Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП).

Българската финансово-разузнавателна служба (ФРС) е създадена през 1998 г. като “Бюро за финансово разузнаване” /БФР/ към Министерство на финансите. През 2001 г. БФР се трансформира в “Агенция БФР” (правоприемник на БФР). Впоследствие през 2003г. се създава “Агенция за финансово разузнаване” (правоприемник на Агенция БФР). Тя е самостоятелна администрация към министъра на финансите, юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище в гр. София, като няма териториални структури.

От 01.01.2008 г. Агенцията за финансово разузнаване /АФР/ се трансформира в Дирекция “Финансово разузнаване” към ДАНС (правоприемник на АФР), пряко подчинена на председателя на ДАНС. Това става с приемането на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност” (ЗДАНС). Във връзка със структурирането на ДФР на ДАНС се извършват и промени в няколко други нормативни акта (ЗМИП и ЗМФТ и др.). ДФР има оперативна самостоятелност в рамките на структурата на ДАНС, която се гарантира както структурно, така и законово. ДФР е административен тип финансово-разузнавателна служба без полицейски правомощия, с надзорни функции спрямо задължените лица във връзка с прилагане на мерките против изпирането на пари и финансирането на тероризъм.

Вече беше посочено, че ДФР е дирекция в структурата на Държавната агенция за национална сигурност, която е част от специализираната администрация на ДАНС и е на директно подчинение на председателя на ДАНС. В структурата на ДАНС се

сформират главни дирекции, които имат и своите териториални поделения (такива са ГД „Вътрешна сигурност”, ГД „Икономическа и финансова сигурност”, ГД „Контраразузнаване” и ГД „Технически операции”) и дирекции, към които няма териториални поделения (Дирекция „Финансово разузнаване”, Дирекция „Инспекторат”, Дирекция „Информация и архив” и Дирекция „Координация и информационно-аналитична дейност”). Към общата администрация на ДАНС са сформирани още шест дирекции.

ДФР от своя страна се ръководи от директор, като в нейната структура се сформират три отдела (Отдел „Анализ на доклади за съмнителни операции”, Отдел „Международен обмен на информация и регистри” и Отдел „Контрол върху задължените лица”). В структурата на всеки отдел се сформират сектори.

Превенцията на изпирането на пари е законово регламентирана в Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) и Правилника за прилагане на ЗМИП. Отделни текстове, в които е законово регламентирано противодействието на изпирането на пари, има и в няколко други закони и подзаконови нормативни акта. Няколко са основните насоки очертани в ЗМИП, а именно:

- В закона е дадена легална дефиниция на термина „изпиране на пари” (Чл. 2 от ЗМИП). – според ЗМИП това е „преобразуване или прехвърляне на имущество, придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност, за да бъде укрит или прикрит незаконния произход на имуществото или за да се подпомогне лице, което участва в извършването на такова действие с цел да избегне правните последици от своето деяние; Укриване или прикриване на естеството, източника, местонахождението, разположението, движението или правата по отношение на имущество, придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност; Придобиването, владение, държане или използването на имущество със знание към момента на получаването, че е придобито от престъпна дейност или от акт на участие в такава дейност; участието в което и да е от действията по предходните точки, сдружаването с цел извършване на такова действие, опитът за извършване на такова действие, както и подпомагането, подбуждането, улесняването на извършването на такова

действие или неговото прикриване.” Изпиране на пари е налице и когато дейността, от която е придобито имуществото, е извършена в страна-членка на Европейския съюз или друга държава и не попада под юрисдикцията на Република България”.

- Законът изчерпателно изброява и задължените лица (чл. 3, ал. 2 и 3 от ЗМИП), които са основен източник на информация за ДФР.

Международната практика е утвърдила няколко фази, през които минава изпирането на пари и това са:

- **Влагане (placement)** – реализация на първоначално влагане във финансовата система или на първоначална трансформация на придобитото чрез или по повод на престъпление имущество с цел да се затрудни неговата идентификация;
- **Разслояване (layering)** – осъществяват се многоходови, обикновено трансгранични финансови и други икономически операции и транзакции с имуществото, чрез които значително се затруднява установяването на престъпния му характер;
- **Интегриране (integration)** – процесът се финализира, като имуществото се интегрира, инвестира в легалната икономика.

Най-често ДФР получава информацията от задължените лица по чл. 3, ал.2 и 3 от ЗМИП във фазата на интегриране (integration) и се стреми да „върне” процеса към предходните фази, за да се установи произходът на средствата, които биват докладвани като съмнителни.

Функциите на финансово-разузнавателната служба в България се извеждат от няколко законови и подзаконови нормативни акта. Най-важните функции, на които се гради и работата на ДФР на ДАНС са да:

- ѡ Поддържа, използва и отговаря за защитата на свои собствени регистри/база-данни, които са много важен източник на информация за по-нататъшния анализ и разследване на дейността на лицата (физически и юридически), за които е възникнало съмнение, че участват в схеми по изпиране на пари;
- ѡ Води регистри на информацията за изпиране на пари и за финансиране на тероризъм, на плащанията в брой на стойност над 30 000 лв. съгласно чл. 11а ЗМИП и на предоставената от Агенция "Митници" информация по чл. 11б ЗМИП, които също са част от информационната база данни на дирекцията;
- ѡ Обменя информация със службите за сигурност и обществен ред с оглед на събиране на доказателствен материал (от горепосочените служби) и подвеждане под отговорност на лицата, участващи в схеми за изпиране на пари;
- ѡ Осъществява финансово-разузнавателен анализ по преписките по ЗМИП, събира допълнителна информация при условията и по реда на чл. 13 от ЗМИП и дава заключение дали първоначално възникналото съмнение за изпиране на пари е потвърдено;
- ѡ На основание на заключенията направени във връзка с финансово-разузнавателния анализ, ДФР изпраща информацията до прокуратурата и на органите за обществен ред и сигурност или я прекратява;

- Ѧ Обменя финансово-разузнавателна информация с финансово-разузнавателните служби и с компетентните в сферата на противодействието на изпирането на пари и на финансирането на тероризма органи на други държави;
- Ѧ Организира, контролира и отговаря за сигурността на използването на защитената уебстраница на ЕГМОНТ ГРУП и на международния обмен на информация чрез нея;
- Ѧ Извършва проверки на място на задължените лица по чл. 3, ал. 2 и 3 ЗМИП във връзка с прилагането на мерките срещу изпирането на пари и на мерките срещу финансирането на тероризъм, както и при съмнение за изпиране на пари и финансиране на тероризъм;
- Ѧ Организира и провежда самостоятелно или съвместно с органите за надзор върху дейността на лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 ЗМИП и с техните професионални организации и сдружения семинари, работни срещи и други форми на обучение, свързани с прилагането на ЗМИП и ЗМФТ;
- Ѧ Съставя констативни актове за нарушения на ЗМИП и ЗМФТ, както и на актовете по прилагането им и изготвя проекти на наказателни постановления;
- Ѧ Представя доклади за извършените нарушения, съдържащи анализ на нарушенията и предложения за мерките, които следва да бъдат предприети за заличаване на последиците от нарушенията и за предотвратяване на бъдещи нарушения.

